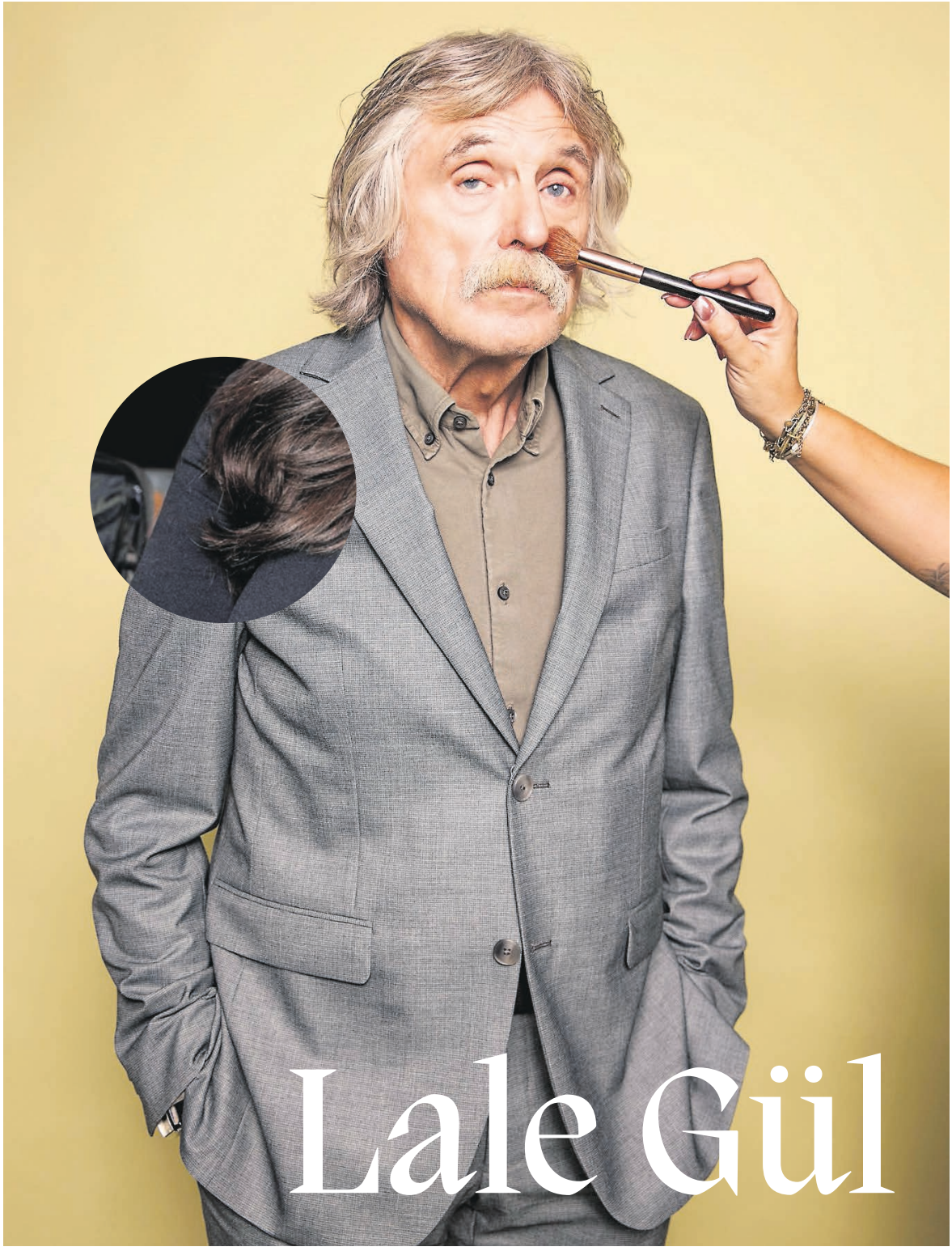
tekst Marije Veerman

fotografie Lidian van Megen

Lale Gül &

De één ontvluchtte een streng islamitisch milieu, de ander een jeugd met een tirannieke vader. LALE GÜL & JOHAN DERKSEN blijken onverwachte raakvlakken te hebben. Een tweegesprek over vrijheid, de prijs van roem en onverwerkt trauma.

Johan Derksen

LALE GÜL

GEBOREN op 3 november 1997 in Amsterdam

BRAK DOOR in 2021 met haar autobiografische debuutroman *Ik ga leven;* schreef in 2024 haar tweede boek, *Ik ben vrij*

WERKT als columnist voor *De Telegraaf*, eerder voor *Het Parool*

GING aan de slag als duider voor *RTL Tonight* en staat nog steeds onder contract bij *Renze*

WOONT in Amsterdam

‘Ik wist dat ik een oorlog zou ontketenen als mijn ouders zouden weten wat ik eigenlijk wilde’

Lale Gül

‘Na het overlijden van Linda heb ik nooit meer gehuild. **Alsof mijn tranen op zijn**’
Johan Derksen

‘Inhoudelijk kun je me niets over het boek vragen. Ik heb het niet gelezen. Het is Lale’s projectje.’ Johan Derksen ploft neer op de zwarte leren bank in zijn kleedkamer bij *Vandaag Inside*. ‘Ik wil lekker dicht naast Lale zitten.’ Hij vouwt zijn handen op zijn buik en legt zijn voeten op de salontafel.

Een vraag over zijn invloed op de publieke opinie is genoeg voor een uitvoerig betoog over de ijdelheid van televisiemakers en mensen die na één optreden al een manager nemen. Dan tegen Lale: ‘Jij hebt een heel goed imago. Je hebt je losgeweekt uit die moslimwereld. Maar dan moet je, als je serieuze zaken behandelt, niet bij zo’n showbizzprogramma als *Buzz* gaan zitten. Je zit er gewoon omdat je heel publiciteitsgeil bent.’

Lale: ‘Ja, nou, goed betaald eigenlijk.’

Het is op het eerste gezicht een wat wonderlijk duo: de zevenenzeventig jarige Johan Derksen en de achtentwintigjarige Lale Gül. Deze week verschijnt hun boek, *Gül & Derksen*, een idee van Marieke Derksen, de dochter van Johan en tevens uitgever, die haar vader met enige zachte dwang wist over te halen.

Het plan was om twee mensen van verschillende generaties en achtergronden met elkaar in gesprek te brengen over de grote thema’s die Nederland bezighouden. Lale, die Johan vooral kende van zijn uitgesproken meningen op televisie, was direct enthousiast en zag een soort Wortelboer en Van Rossem voor zich.

En dus schoof zij het afgelopen halfjaar regelmatig met haar laptop op schoot en een voorbereid vragenlijstje aan in Johans kleedkamer, waar ze stellingen deponeerde om een gesprek over te voeren. Van de oorlog in Oekraïne tot het dalende geboortecijfer, van tot obesitas tot euthanasie. In het boek beschrijft ze hun vaste ritueel: Johan die haar een Liga met melkvulling aanbiedt en zelf het ene na het andere pakje wegwerkt.

WAARIN HEEFT JOHAN JE HET MEEST VERRAST?

‘Johan wordt vaak afgeschilderd als racist, vrouwenhater en homofoob, maar ik ontdekte dat hij juist vatbaar is voor tegenargumenten. Als mensen rechts zijn, vinden ze vaak alleen maar rechtse dingen, en als ze links zijn alleen maar linkse dingen. Bij Johan is het altijd een verrassing wat je krijgt. Hij is bijvoorbeeld geen fan van Extinction Rebellion, maar zal nooit beweren dat klimaatverandering niet bestaat. Je kunt met hem discussiëren.’

MAAR WAAROM VIND JE HET ZO INTERESSANT WAT JOHAN DENKT? JE KUNT OOK ZEGGEN: WAT MAAKT HET UIT WAT HIJ VINDT?

‘Ik las in de *NRC* dat Johan de meeste invloed had in de laatste verkiezingstijd. Dat is nogal wat. Dat maakt hem interessant. Zelf bagatelliseert hij zijn invloed graag. Dat vind ik ergens ook wel charmant. Hij lijdt in ieder geval niet aan zelfoverschatting.’

Inmiddels is Lale Gül zelf ook een bekende naam. Vijf jaar geleden brak ze door met haar debuutroman *Ik ga leven*, waarin ze haar beklemmende jeugd binnen een streng islamitisch gezin beschreef. Terwijl haar broer alle vrijheid kreeg, leefde zij naar eigen zeggen als een kamerplant. Daten, uitgaan, popmuziek luisteren: het was allemaal verboden.

Toen ze verliefd werd op een Nederlandse jongen, maakte haar moeder duidelijk dat een relatie onbespreekbaar was. ‘Als je zo’n fout begaat, ben je mijn kind niet meer.’

Lale: ‘Er waren twee versies van mij. Thuis moest ik een bescheiden meisje zijn, lief, zorgzaam. Een soort dienstmeisje dat koekjes en thee regelde voor visite. Op de universiteit was ik het tegenovergestelde: opgetogen, sarcastisch, eerlijk. Tot mijn drieëntwintigste heb ik een hoofddoek gedragen. Er waren meiden die zich omkleedden zodra ze het huis uit waren, maar ik heb dat nooit gedurfd. Ik had overal familie wonen en was doodsbang dat ik werd betrapt. Ik wist dat ik een oorlog zou ontketenen als mijn ouders zouden weten wat ik eigenlijk wilde. Ik had geen idee hoe ik uit dat leven moest ontsnappen.’

Terwijl Lale vertelt, is Johan opvallend stil. De man die eerder het gesprek naar zich toetrok, laat haar nu rustig uitpraten.

Het schrijven van *Ik ga leven* was voor Lale in eerste instantie een manier om aan haar verstikkende thuissituatie te ontkomen. Ze wilde laten zien hoe vrouwen binnen haar gemeenschap geacht werden te leven, maar schreef ook openhartig over haar eigen liefdesleven en seksuele ervaringen. Over de gevolgen was ze naar eigen zeggen nogal naïef. Want wie zou erachter komen? Haar ouders waren analfabeet en ze had de namen gefingeerd. Maar het boek kreeg meteen enorm veel publiciteit en het duurde niet lang voordat familieleden zichzelf herkenden.

ER WAREN INDERTIJD ZORGEN OM JE VEILIGHEID. JE WERD BEDREIGD. WAAR KON JE IN DIE TIJD NOG TERECHT?

‘Ik merk dat ik die tijd een beetje heb weggestopt in mijn hoofd. Ik wilde mijn koffers pakken en bij een vriendin gaan slapen, maar wist dat mijn moeder me gewoon weer zou komen halen. In hun ogen was ik een hoer waarop ze toezicht moesten houden. Tegelijkertijd wilden ze, hoe vaak ze me ook uitscholden, niet dat me iets zou overkomen. Dat veranderde na een interview bij *Op1*. Toen ik thuiskwam, vlogen mijn ouders me allebei aan. Ze wilden ‘de tanden uit mijn mond slaan’. Mijn broertje heeft me toen beschermd en de klappen opgevangen. Midden in de nacht ben ik gevlucht, zonder spullen. Een dag eerder had burgemeester Femke Halsema me een bericht gestuurd dat ik haar mocht appen als ik me ooit onveilig zou voelen. Zij heeft een safehouse voor me geregeld. Daar ben ik haar nog steeds dankbaar voor.’

Johan: ‘Ik vind dat heel erg, als ik dat hoor.’

JOHANNES GERRIT DERKSEN

GEBOREN op 31 januari 1949 in Heteren.

BEGON zijn voetbalcarrière bij Go Ahead Eagles en speelde later als profvoetballer bij onder meer Cambuur en Veendam.

WERD hoofdredacteur van *Voetbal International*.

IS dagelijks op televisie te zien bij *Vandaag Inside*.

TROUWDE drie keer. Met zijn eerste vrouw Linda, die in 1992 overleed, kreeg hij dochter Marieke. Met zijn tweede vrouw Agnes kreeg hij jongste dochter Anoeska, die in Londen woont.

IS NU GETROUWD met Isabelle Pikaar en woont in Grolloo

‘Naarmate ik ouder werd, **verzette ik me steeds vaker tegen mijn vader**’

Johan Derksen

Hoe verschillend hun jeugd ook was, ook Johan weet hoe het is om thuis op zijn hoede te moeten zijn.

JOHAN, JIJ GROEIDE OP MET EEN VADER DIE JE MOEDER MISHANDELDE. WAT DEED DAT MET JOU ALS KIND?

‘Ik lag ’s avonds in bed te luisteren. Zodra ik geschreeuw hoorde, begon ik te bidden dat hij mijn moeder niet zou slaan. Mijn vader was een autoritaire, dominante man die geen tegenspraak duldde en hij heeft het leven van mijn moeder tot een hel gemaakt. Ik groeide op als enig kind in het Gelderse Heteren. Naarmate ik ouder werd, verzette ik me steeds vaker tegen mijn

> ‘Ik wil dit verhaal blijven vertellen, er is niemand anders die het doet’
>
> Lale Gül

vader, die politieagent was. Mijn moeder was zo bang dat het uit de hand zou lopen dat ze zijn dienstwapen verstopte. Omdat ik merkte dat ik beter was in voetballen dan mijn klasgenoten, gebruikte ik dat als vluchtroute. Toen ik zestien was mocht ik naar een voetbalinternaat met Go Ahead Eagles.’

Zelf noemt Johan het psychologie van de koude grond, maar hij denkt wel dat zijn jeugd hem heeft gevormd tot de man die hij vandaag is. Allergisch voor autoriteit, recalcitrant en weinig gevoelig voor kritiek. Bij Lale ligt dat laatste ingewikkelder. In *Gül & Derksen* schrijft ze: *Ik heb helemaal geen dikke huid. Ik haat het wanneer mensen mij een aandachtsjunk noemen. Ik haat het dat mensen op die manier macht over mij hebben. Ik haat het, ik haat het, ik haat het.*

De afgelopen maanden was ze vaak het onderwerp van een mediarelletje. In het tv-programma *Het diner* vertelde ze dat ze ooit met een vastzittende buttplug op de spoedeisende hulp belandde, wat leidde tot een storm aan reacties. René van der Gijp noemde haar naar aanleiding van bikinivideo's op Instagram ‘een beetje exhibitionistisch’. En Johan waarschuwde dat ze haar zorgvuldig opgebouwde reputatie dreigde te verkwanselen.

WAT GEBEURT ER MET JE ALS JE ZO ONDER VUUR LIGT?

‘Ik wil dan het liefst verdwijnen. Kijk, dat met die buttplug was natuurlijk een beetje gek van mij. Ik ben best wel een flapuit. Dan denk ik later: dat was niet zo handig. Ik deed mee aan een spelprogramma en het ging om extreme dingen vertellen waarvan het andere team moest raden of het waargebeurd was. Ik stond er niet bij stil dat dit verhaal overal zou worden opgepikt.’

Johan: ‘Daar moet je meer rekening mee houden. Je kan niet praten over een buttplug en vervolgens verwachten dat mensen je serieus nemen bij een gesprek over islamisering.’

JE KUNT OOK DENKEN: ZE IS LEKKER ZICHZELF.

Johan: ‘Natuurlijk is het mooi dat zij er lak aan heeft. Aan de andere kant, zij heeft met haar eerste boek een imago neergezet, dat klinkt als een klok. Dat imago zou ze moeten koesteren.’

Lale: ‘Ik moet in *VI* ook horen over de SM-kelder van René van der Gijp en over Johan de befkoning.’

Johan: ‘Een vrouw ligt nu eenmaal meer onder een vergrootglas. Maar ik heb heel veel respect voor Lale. Toen we allebei genomineerd waren voor een boekenprijs, heb ik aan tafel bij Margriet van der Linden gezegd dat zij moest winnen. Omdat haar boek maatschappelijk veel meer waarde heeft dan een biografie van mij. Het is natuurlijk vrij ongebruikelijk, dat iemand die zelf een boek heeft, zegt dat het andere boek moet winnen.’

LALE, IN *IK GA LEVEN* SCHREEF JE DAT JE HET LIEFST WEER IN DE ANONIMITEIT ZOU VERDWIJNEN ZODRA JE JE VERHAAL HAD VERTELD. WAAROM BLIJF JE DIE PUBLICITEIT OPZOEKEN?

‘Goede vraag. Ik sta niet graag op de voorgrond en ik zou genoeg andere dingen kunnen doen, maar als mensen je vragen om op tv je mening te geven en zeggen: kom volgende week weer, dan is dat toch vleiend. En ik wil het verhaal van die verstikkende cultuur blijven vertellen, er is niemand anders die dat doet.’

Wie *Gül & Derksen* leest, hoort Johan Derksen bijna praten. Over de oprukkende islamisering, de ‘wokegekte’ en de lange tenen van de maatschappij. Het zijn de bekende stokpaardjes die ook aan tafel bij *Vandaag Inside* regelmatig voorbijkomen. Hoewel het boek de namen van beiden draagt, is het vooral Lale die de vragen stelt en Johan die antwoord geeft.

Verrassender zijn de drie gesprekken die Lale voert met Marieke, Johans dochter. Juist daarin krijgen we de man achter de televisiepersoonlijkheid te zien. In Johan als vader, maar ook in het grote verdriet dat hun beide levens ingrijpend veranderde.

Johan is begin veertig als zijn eerste vrouw Linda plotseling overlijdt, na een val van de trap. Hij is degene die haar ’s avonds wanneer hij thuis komt vindt. Marieke is dan pas twaalf.

JOHAN, MARIEKE VERTELT DAT JE EEN PAAR WEKEN NA HET OVERLIJDEN VAN HAAR MOEDER HERTROUWDE MET EEN VROUW DIE ZE ‘VRESELIJK’ NOEMT. ZE OMSCHRIJFT DIE TIJD ALS DE ERGSTE PERIODE VAN HAAR LEVEN. WAS JE JE DAARVAN BEWUST?

‘Ik heb dat toen niet goed gedaan. Ik bleef alleen achter met een kind en een baan als sportjournalist. Ik was al twaalf jaar de vriendelijke oom die na een Europacupwedstrijd met een cadeautje thuiskwam. Een jeugdvriendin bood aan om mij uit de brand te helpen en dat heb ik met beide handen aangegrepen. We hadden geen romantische relatie, maar daar mondde het wel in uit. Ik heb te laat gezien dat ze borderline had, waar we allebei erg onder leden. Het overlijden van Linda is het grootste verdriet dat ik in mijn leven heb gekend en dan maak je niet de meest doordachte keuzes. Wat ik opvallend vind is dat ik na die tijd nooit meer heb gehuild. Alsof mijn tranen op zijn.’

HEBBEN JULLIE HET SAMEN WELEENS GEHAD OVER DIE TIJD?

‘Met Marieke? Nee, maar het is ook zo lang geleden. Ze lijkt trouwens van de twee dochters het meest op mij. Ze heeft een bek als een scheermes, maar heeft ook geen zin om eindeloos over gevoelens te praten. Ze is als kind wel naar de psycholoog geweest om alles te verwerken, maar je moet ook door hè.’

In het boek vertelt Marieke ook aan Lale dat Johan vroeger regelmatig haar verjaardag vergat, terwijl het huis uitgebreid werd versierd als de hond jarig was. Inclusief feesthoedje. ‘Ik heb mijn hele leven alleen maar gewerkt. Dan weet je dat er dingen bij inschieten die er eigenlijk niet bij in zouden moeten schieten. Dat realiseer ik mij wel, hoor. Iets heeft altijd een prijs.’

Opvallend is dat Lale Johan in het boek nauwelijks vragen stelt over zijn persoonlijke leven. ‘Eerlijk gezegd durfde ik dat

‘Iets heeft altijd **een prijs**. Ik heb mijn hele leven alleen maar gewerkt’
Johan Derksen

‘Johan is dominant en ik heb geleerd **dat je als vrouw niet te veel moet praten**’
Lale Gül

niet zo goed. Mensen vragen mij ook vaak naar mijn familie en daar heb ik ook niet altijd zin in. Ik dacht: daar zit hij vast niet op te wachten. Het is dus eigenlijk een beetje laf.’

Het is niet de enige keer dat Lale zich in het bijzijn van Johan voorzichtiger opstelt dan je van haar zou verwachten. Als ze hem een keer schreeuwend aan de telefoon aantreft, als ze de kleedkamer binnenkomt, schrijft ze: *Op zulke momenten voel ik automatisch de neiging om mezelf zo klein mogelijk te maken*. Ook vertelt ze dat ze voorafgaand aan hun gesprekken vaak bang is hem in een slecht humeur aan te treffen.

BEN JE DAN NIET GEWOON DAT KLEINE MEISJE, DAT THUIS VOORTDUREND BANG WAS DAT ZE IETS VERKEERD DEED EN DAARMEE DE WOEDE VAN EEN ANDER ZOU UITLOKKEN?

‘Dat zou heel goed kunnen. Mijn ouders zijn uitgehuwelijkt en hadden een ongelukkig huwelijk. Er was altijd ruzie. Ik was altijd bezig de sfeer aan te voelen en conflicten te sussen. Nog steeds levert het stress op in mijn lijf als ik merk dat iemand niet op me zit te wachten.

Marieke heeft mij voor dit boek gevraagd omdat ze iemand zocht die niet snel geïntimideerd zou raken door Johan. Maar als ik nu terugkijk, betwijfel ik of dat is gelukt. Ik ben helemaal niet zo dapper. Ik kan alleen soms besluiten om dapper te zijn. Johan is een vrij dominante man, met veel macht. En in mijn opvoeding heb ik geleerd dat je als vrouw niet te veel moet praten. Dat je respect moet hebben. Dat vind ik natuurlijk allemaal onzin, maar het zit er blijkbaar dieper in dan ik dacht.’

JE HEBT JE OUDERS NU ZES JAAR NIET GEZIEN. HOE KIJK JE NU NAAR HEN?

‘Toen ik *Ik ga leven* schreef, was ik vooral heel boos. Vooral op mijn moeder. Ik kon niet begrijpen dat juist zij, die zelf nooit had gestudeerd, geen geld verdiende en volledig afhankelijk was van mijn vader in een ongelukkig huwelijk, mij hetzelfde leven wilde opleggen. Maar nu ik ouder ben, kijk ik er milder naar. Mijn moeder zit zelf ook gevangen in dat systeem. Ze heeft nooit de kans gekregen zich te ontwikkelen en zoekt veiligheid in de dingen die ze kent: de moskee, het geloof, het gebed.

Maar wat me wel nog steeds boos maakt, is dat ze nu weer precies hetzelfde doet bij mijn zestienjarige zusje. Dan denk ik: je gaat gewoon weer een dochter verliezen.’

Met haar twaalf jaar jongere zusje heeft Lale nog wel contact. Die begint zich steeds meer tegen de strenge regels van hun moeder te verzetten. Ook haar broer, die anderhalf jaar jonger en inmiddels advocaat is, ziet Lale nog. Hij vond het vroeger vanzelfsprekend dat hij als jongen meer mocht dan zijn zus, maar is daar anders over gaan denken. Hij vindt nu ook dat vrouwen net zoveel moeten kunnen bereiken als mannen.

‘Mensen vragen me vaak waarom ik mijn ouders niet meer zie. Ik sta daar voor open, maar wil niet terug naar het leven dat zij voor mij hebben bedacht; en zij accepteren mijn nieuwe leven niet. We doen elkaar er dus gewoon geen plezier mee.’ ~